

BUSBED

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL
BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

BİNGÖL UNIVERSITY JOURNAL OF
SOCIAL SCIENCES INSTITUTE

جامعة بينكول معهد العلوم الاجتماعية

22

E-ISSN 2618-6322

YIL / Year ▶ 11
SAYI / Issue ▶ 22
GÜZ / Autumn ▶ 2021

Türkçe, İngilizce ve Arapça Yayımlanan ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİDİR.
International peer-reviewed journal published in Turkish, English and Arabic.

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

**Bingöl University
Journal of Social Sciences Institute**

جامعة بينكول معهد العلوم الاجتماعية

Türkçe, İngilizce ve Arapça Yayımlanan Uluslararası Hakemli Dergidir

International peer-reviewed journal published

in Turkish, English and Arabic

Yıl/Year: 11 Sayı/Issue: 22 Güz/Autumn 2021
E- ISSN: 2618-6322

						
						
						

Sahibi / Owner:

**(Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Adına)
(On Behalf of Bingol University Social Sciences Institute)**

نيابة عن جامعة بينكول معهد العلوم الاجتماعية

Doç. Dr. M. Zahir ERTEKİN

Editörler / Editors / المحررون

Doç. Dr. Fikret OSMAN (Baş Editör / Editor in Chief)
fosman@bingöl.edu.tr

.....

Prof. Dr. Yaşar BAŞ
yasarbas2000@hotmail.com

.....

Dr. Öğr. Üyesi Fevzi KAÇER
fkacer@gmail.com

.....

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf AYDOĞDU
yaydogdu@bingol.edu.tr

.....

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut GİDER
klasiksiir@gmail.com

.....

Dr. Öğr. Üyesi Kadir TUĞ
ktug@bingol.edu.tr

.....

Öğr. Gör. Mehmet YAVUZ
yavuz.mehmet21@gmail.com

.....

Arş. Gör. Ozan Can AKPINAR
ozanakpinar10@gmail.com

.....

Arş. Gör. Adnan AYDINTÜRK
aaydinturk@bingol.edu.tr

DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD / المجلس الاستشاري

Prof. Dr. Ali Abouzeid Abouzeid	Şam Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Ahmed İbrahim al-Tayış	Kahire Üniversitesi, Mısır
Prof. Dr. Cengiz Toraman	Gaziantep Üniversitesi
Prof. Dr. Enver Çakar	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan Oktay	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Flaudette May Datuin	Filipinler Üniversitesi
Prof. Dr. Hakan Olgun	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Himmet Uç	Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Çapak	Bingöl Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail Hakkı Eraslan	Düzce Üniversitesi
Prof. Dr. Kahraman Çatı	Düzce Üniversitesi
Prof. Dr. Kazım Yoldaş	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Kazuaki Sawai	Kansai Üniversitesi, Osaka, Japonya
Prof. Dr. Mehmet Canatar	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Çelik	Muğla Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet İnbaşı	Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Karataş	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. M. Şükrü Mollavelioğlu	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Takkaç	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Törenek	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Muhammet Beşir Aşan	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa D. Karacoşkun	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan Başaran	Bingöl Üniversitesi
Prof. Dr. Pomytkina Liubov	National Aviation University, Kiev, Ukrayna
Prof. Dr. Reha Saydam	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Remzi Altunışık	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Reşad Muradov	Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi UNEC
Prof. Dr. Sayın Dalkıran	Uşak Üniversitesi
Prof. Dr. Tofiq Abdülhasanli	Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi UNEC
Prof. Dr. Turan Öndeş	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Turgut Karabey	Erzincan Üniversitesi
Prof. Dr. Üzeyir Ok	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Yakup Bulut	Gaziantep Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşar BAŞ	Bingöl Üniversitesi
Doç. Dr. Cihat Yaşaroğlu	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Hiroyuki Ogasawara	Kyushu Üniversitesi, Fukuoka, Japonya
Doç. Dr. Rahmi Tekin	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Sıtkı Uluerler	Bingöl Üniversitesi
Doç. Dr. Zafer Kanberoğlu	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Keivan Harrasi	Tabriz ACECR, İran
Dr. Mohd Nor Hakimin Bin Yusoff	Malezya Üniversitesi
Dr. Mohd Rafi Yaacob	Malezya Üniversitesi
Dr. Mona Sobh	Aynu'ş- Şems Üniversitesi, İskenderiye, Mısır

- Prof. Dr. Abdulkaki ÇETİN (Bingöl Üniversitesi)
 Prof. Dr. Ahmet DOĞAN (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
 Prof. Dr. Bahir SELÇUK (Fırat Üniversitesi)
 Prof. Dr. Bekir ŞİŞMAN (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
 Prof. Dr. Celâl ERDÖNMEZ (Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
 Prof. Dr. Erkan AKTAŞ (Mersin Üniversitesi)
 Prof. Dr. Hamza ALTIN (Bingöl Üniversitesi)
 Prof. Dr. Hatice İÇEL (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
 Prof. Dr. İhsan Erdem SOFRACI (Mersin Üniversitesi)
 Prof. Dr. İsmail ALTUN (Atatürk Üniversitesi)
 Prof. Dr. Mehmet Yavuz ERLER (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
 Prof. Dr. Mete SEZGİN (Selçuk Üniversitesi)
 Prof. Dr. Mukadder BOYDAK OZAN (Fırat Üniversitesi)
 Prof. Dr. Nadir İLHAN (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
 Prof. Dr. Nesrin SİS (İnönü Üniversitesi)
 Prof. Dr. Onur EROĞLU (Bülent Ecevit Üniversitesi)
 Prof. Dr. Reha SAYDAN (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
 Prof. Dr. Rohat CEBE (Batman Üniversitesi)
 Prof. Dr. Yaşar BAŞ (Bingöl Üniversitesi)
 Prof. Dr. Zeynel Abidin KILINÇ (Sakarya Üniversitesi)
 Doç. Dr. Abdullah ATLI (İnönü Üniversitesi)
 Doç. Dr. Ali Ülvi ÖZBEY (Bingöl Üniversitesi)
 Doç. Dr. Ayşe ÖZTÜRK SAMUR (Aydm Adnan Menderes Üniversitesi)
 Doç. Dr. Bilal GÖK (İnönü Üniversitesi)
 Doç. Dr. Elif ÖZÇATAL (Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
 Doç. Dr. Gül ERKOL BAYRAM (Sinop Üniversitesi)
 Doç. Dr. Gülten KÜÇÜKBASMACI (Kastamonu Üniversitesi)
 Doç. Dr. Güven DİNÇ (Akdeniz Üniversitesi)
 Doç. Dr. Hakan KUM (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
 Doç. Dr. Hüseyin Naci BAYRAÇ (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
 Doç. Dr. İlhami KAYA (Batman Üniversitesi)
 Doç. Dr. Meryem UZUNOĞLU (Bursa Uludağ Üniversitesi)
 Doç. Dr. Kasım TATLILIOĞLU (Bingöl Üniversitesi)
 Doç. Dr. Metin Göksel AKPINAR (Akdeniz Üniversitesi)
 Doç. Dr. Muharrem EKŞİ (Kırklareli Üniversitesi)
 Doç. Dr. Muharrem EKŞİ (Kırklareli Üniversitesi)
 Doç. Dr. Nuran SAVAŞKAN AKDOĞAN (Ankara Üniversitesi)
 Doç. Dr. Umur AŞKIN (Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
 Doç. Dr. Recep ÖZMAN (İnönü Üniversitesi)
 Doç. Dr. Sabrina KAYIKCI (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
 Doç. Dr. Veysel ERAT (Bitlis Eren Üniversitesi)
 Doç. Dr. Yasin BİLİM (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
 Doç. Dr. Yılmaz IRMAK (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Abdulhan ÜNLÜSOY (İnönü Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ALKAYIŞ (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAYINTU (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Bahar BAYSAL KAR (Bursa Uludağ Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Bedrettin BASUĞUY (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Betül BÜLBÜL OĞUZ (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Çilem AYDOĞDU (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Deniz ELÇİN (Siirt Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Efe Can KILINÇ (Kırıkkale Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Emine ÇETİNEL (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Emre SAVUT (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Fatma Sibel BAYRAKTAR (Trakya Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Figen UZAR ÖZDEMİR (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZ (Atatürk Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Kenan ÖZDİL (Trakya Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Mahmut GİDER (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Murat BAYAT (Düzce Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Onur KESKİN (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Osman ÖZER (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Ömer BAYKAL (Bartın Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Rıfat KARAKOÇ (Samsun Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Selda ADILOĞLU (Bursa Teknik Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Serap ÖZKAN KILIÇ (Manisa Celal Baya Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Sevcan IŞIK (İnönü Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Sevdije ERSOY YILMAZ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Sırrı TIRYAKI (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Şeyma AKIN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Şule Betül TOSUNTAŞ (Bursa Uludağ Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Tahir YAŞAR (Siirt Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Ufuk BARMANPEK (Bingöl Üniversitesi)
 Dr. Öğr. Üyesi Yakup ÖZTÜRK (Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Yelda SEVİM (Fırat
Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Yıldırım ERBAŞ (İstanbul
Rumeli Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre AYNA (BİNGÖL
ÜNİVERSİTESİ)
Dr. Öğr. Üyesi Zehra GÖZÜTOK
TAMDOĞAN (Tekirdağ Namık Kemal
Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Zehra HAMARAT (İstanbul
Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep HARPUTLU (Siirt
Üniversitesi)
Dr. Öğr. Gör. Ahmet KESMEZ (Bingöl
Üniversitesi)
Dr. Murat YİĞİT (İstanbul Ticaret Üniversitesi)
Dr. Mustafa NAİMOĞLU (Bingöl Üniversitesi)
Dr. Mustafa ÜNLÜ (Bingöl Üniversitesi)

İÇİNDEKİLER

Yaşar BAŞ, Vedat AVCİ

BİNGÖL'ÜN TARİHİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKIMINDAN GELİŞİMİ 11

Tirab Abbkar TİRAB

SUDANESE FOREIGN POLICY
CHALLENGES IN THE TRANSITIONAL PERIOD AND THEIR
IMPLICATIONS ON NATIONAL SECURITY 63

Mustafa NAİMOĞLU

ENERJİ ALANINDA YAPILAN AR-GE
HARCAMALARININ ENERJİ TÜKETİMİ
ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ALMANYA ÖRNEĞİ 97

İdris ÇETİN

HATÂYİ DİVÂNI'NIN DİL ÖZELLİKLERİ 119

Burhanettin ZENGİN, Muhammed TAŞ

DESTİNASYON İMAJ ALGISI: ERZİNCAN-KEMALİYE ÖRNEĞİ 147

Sait SAYAR

SÜLEYMAN TEVFIK'İN DÜZENLEDİĞİ
HALK HİKÂYELERİNİN YAZILI KÜLTÜR ORTAMINDAKİ EŞ
METİNLERİNDE NOKTALAMA İŞARETLERİNİN İŞLEVLERİ 179

Mesut KİNEŞ

LANGUAGE LEARNING STRATEGIES USED IN EFL CLASSES
AND ROLE OF GENDER IN HIGH SCHOOL CONTEXT 199

Tahir YAŞAR

GÖRÜNMEZ ADAM VE AMERİKA'NIN GELECEĞİ 215

Ahmet KESMEZ, Oktay YAĞIZ

LECTURERS' STRATEGY PREFERENCES, ATTITUDES,
AND CHALLENGES FACED IN FOREIGN LANGUAGE
VOCABULARY TEACHING 233

Cemil ÇELİK

THE AMERICAN CONSUL CESNOLA BROTHERS AND THE FATE OF ANTIQUITIES IN OTTOMAN CYPRUS ----- Bünyamin HAN	265
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ BAZI UYGULAMALARIN POSTMODERN PARADİGMA AÇISINDAN İNCELENMESİ ----- Mücahit YILDIRIM	297
KÜLTÜREL MİRAS BAĞLAMINDA YÜKSELEN DEĞER OLARAK AKTARLIĞIN YENİDEN KEŞFİ ----- Kasım TATLILIOĞLU	327
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK KIRILGANLIKLARI, PSİKOLOJİK İYİLİK HALLERİ VE SOSYAL GÜVEN VE MEMNUNİYET DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE İNCELENMESİ ----- Ahmet BAYINDIR	359
DİNÎ AHLÂKIN OTONOMLUĞUNUN İMKÂNI ----- Bilal DİZDAR, Sezin ALICI	383
ÇAĞDAŞ TÜRK MÜZİĞİNDE HORON ÇALIŞMALARI ----- Rahmi TEKİN, Esmer DUMAN	397
II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİNDE BİR EĞİTİM MODELİ: AŞİRET MEKTEBİ (1892-1908) ----- Murat ALTUĞ	417
YUSUF HAKİKÎ BABA'NIN MAHABBETNÂMESİ VE DİL ÖZELLİKLERİ ----- Çilem AYDOĞDU	439
THE EFFECT OF STRATEGY TRAINING ON UNDERGRADUATE STUDENTS' FREQUENCY OF STRATEGY USE AND PERCEPTIONS OF CHALLENGES FACED IN WRITING PROCESS ----- Burak TELLİ	469
HAMZA-NÂME'NİN 70. CİLDİNDEKİ EKLERDE DUDAK UYUMU ----- Ayşe İSPİRLİ TURAN, Ramazan ERDEM	497
HELAL MEDİKAL TURİZM VE MÜSLÜMAN DOSTU HASTANE UYGULAMALARININ DÜNYADAKİ ÖRNEKLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	517

Murat YİĞİT

POST-DEMOKRATİK BİR SİYASİ HAREKET
OLARAK KORSAN PARTİ 535

Danyal APUHAN, Ahmet KAYINTU

MOLLA MEHMET DEMİRBAŞ DİVANI'NDA ANASIR-I ERBAA 559

Barış Emre SÖNMEZ

NEVŞEHİR MÜZESİ'NDE BULUNAN ROMA İMPARATORLUK
DÖNEMİ BRONZ ADAK EROS HEYKELCİĞİ 583

Yasin YILMAZ

İSLÂM MEDENİYETİNİN ORTAYA ÇIKIŞI,
TEMEL ÖZELLİKLERİ VE GERİLEMESİYLE
İLGİLİ BİR DEĞERLENDİRME 591

Figen GİRGİN

DİEGO VELAZQUEZ'İN PAPA X. INNOCENT 'İN PORTRESİ
ADLI ESERİ BAĞLAMINDA SANATTA YİNELEME 613

Sefa ÖZBEK, Sena TÜRKMEN

İŞSİZLİK HİSTERİSİ Mİ, DOĞAL İŞSİZLİK ORANI MI?
E7 VE G7 ÜLKELERİNDEN YENİ KANITLAR 643

Sinem KOÇAK

IS THERE A RELATIONSHIP BETWEEN DIRECT AND
INDIRECT TAX REVENUES WITH EXCHANGE RATE
VOLATILITY: EVIDENCE FROM TURKEY 663

Soner KAYA

MARRIAGE PLOT AS A CHALLENGE TO
GENDER CONVENTIONS IN AURORA LEIGH BY
ELIZABETH BARRETT BROWNING 683

Abdurrazak GÜLTEKİN

KLASİK MANTIKTAN BULANIK MANTIĞA
YAPAY ZEKÂ SERÜVENİ 697

Ferit İZCİ, Didem GEYLANİ

TÜRKİYE'DE KATILIMCI YÖNETİM VE YÖNETİŞİMİN
UYGULANABİLİRLİĞİNİN 11. KALKINMA PLANI
ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ 715

Hasan ŐENER, Kbra AKATAY

RİZE'NİN BİLİNMEYEN ŐAİRLERİ:
SEYYİD, ZİHNİ VE 'ABDİ

739

Kenan ÖZMEN, İsmail DÖNMEZ

SOKAKTA ÇALIŐAN/ÇALIŐTIRILAN ÇOCUKLAR
ÜZERİNE BİR ALAN ARAŐTIRMASI

753

Halim TATLI, Beşir KOÇ

THE RELATIONSHIP BETWEEN SALES VOLUME
AND CONSUMER CONFIDENCE INDEX IN
THE TURKISH RETAIL INDUSTRY

773

Ablvahap BAYDAŐ, Fuat YALMAN

SAĞLIK HİZMETLERİNİN ETKİN YÖNETİLMESİ
AÇISINDAN SAĞLIK OKURYAZARLIK DÜZEYİ İLE
SAĐLIKLI YAŐAM BİÇİMİ DAVRANIŐI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

791

NEVŞEHİR MÜZESİ'NDE BULUNAN ROMA İMPARATORLUK DÖNEMİ BRONZ ADAK EROS HEYKELCİĞİ

Bariş Emre SÖNMEZ¹

Geliş: 03.05.2021 / Kabul: 08.09.2021
DOI: 10.29029/busbed.932032

Öz

Bu çalışmanın konusunu Nevşehir Müzesi'nde bulunmakta olan Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bronz adak Eros heykelciği² oluşturmaktadır. Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bronz heykelcik herhangi bir arkeolojik kazı sonucu değil; müzeye satın alma yolu ile kazandırılmış olduğundan eserin bulunduğu yapı ya da yapılar hakkında bilgi yoktur. Nevşehir, Kapadokya Bölgesi içerisinde yer alan önemli bir yerleşim alanıdır; ancak sistematik arkeolojik bir kazının bulunmaması Roma İmparatorluk Dönemi ile ilgili bilgilerimizi sınırlandırmaktadır. Eros heykelciğinin tipolojik, stilistik ve ikonografik değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu stilistik karşılaştırmalar Eros heykelciğinin M.S. 1.-2. yüzyıl içerisinde yapılmış olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Nevşehir Müzesi, Adak Heykelciği, Eros.

ROMAN IMPERIAL PERIOD BRONZE VOTIVE EROS STATUETTE IN THE MUSEUM OF NEVŞEHİR

Abstract

The subject of this study is a bronze votive Eros statuette from the Roman Imperial Period, which are in the Nevşehir Museum. Bronze figurines belonging to the Roman Imperial Period are not the result of any archaeological excavation; there is no information about the building or structures in which the

¹ Öğr. Gör. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Avanos Güzel Sanatlar MYO, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Mimari Restorasyon Programı, besonmez@nevsehir.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9273-8920.

² Bu çalışma, Nevşehir Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Müze Müdürlüğü'nün izni kapsamında hazırlanmıştır. Katkılarından dolayı müze müdür vekili sayın Sevim TUNÇDEMİR'e ve müze çalışanlarına teşekkür ederim.

artefacts were acquired when the museum acquired them. Nevşehir is a vital settlement area within the Cappadocia Region, but there is no systematic archaeological excavation that limits our knowledge about the Roman Imperial Period of the region. A typological, stylistic and iconographic evaluation of Eros statues exhibited in the Nevşehir Museum has been made. As a result of these stylistic comparisons, the Eros statuette A.D 1.-2. It shows that it was built in a century.

Keywords: *Nevşehir Museum, Votive Statues, Eros.*

Giriş

Eros mitolojide çocuk görünümlü olarak tasvir edilen tanrıdır. Kelime olarak “aşk” karşılığında olmasının yanında üremeyi de sembolize etmektedir. Anlatımlarında ve inançlarında birleşmeyi; ayrıca üremeyi kendi içerisinde taşımaktadır (Hesiodos, 62). Varlıkları birbirine yakınlaştıran ve hayatı oluşturarak çoğalmayı simgeleştiren tanrıdır; ayrıca aile temelinde üremeyi de sembolize etmektedir (Konuk, 2008: 46). Eros sağlık, bereket ve üreme yapılarını içerisinde taşıdığından kendisine adak sunulabilmektedir (Hadzisteliou-Price, 1969: 107-110). Hesiodos, Eros'u Khaos'tan ortaya çıkan ilk güçlerden biri olarak tanımlar. Tanrının doğumu ve kökeni ile ilgili olarak çeşitli sorunsallar bulunmaktadır. Evrenin *khaos* ile birlikte en erken tanrılarında biri olmasının yanında; ona bir ebeveyn oluşturma da dikkati çekmektedir (Grimal, 1997: 183). Eros, birçok şiire ve efsaneye konu olmuştur. Bu da onun çok yönlü kimliğini bir parçası olarak karşımıza çıkarmaktadır. Tanrının sahip olduğu bu kimlik Arkaik Dönem'den Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar çeşitlilik göstermektedir (Konuk, 2008: 44). Özellikle şairlerin etkisi ile birlikte fiziksel olarak genellikle bir çocuk ve kanatlı bir biçimde betimlenmiş olup, okları ile birlikte aşk heyecanını uyandıran bir biçimde gösterilmiştir (Grimal, 1997: 187). Eros, Platon'un Şölen (*Symposion*) eserinin temel konusudur. Eserde Phaidros: “Eros'un -özellikle kökeni düşünülecek olursa ve daha başka birçok nedenden ötürü- insanlar ve tanrılar arasında ulaşılması güç, görkemli bir yeri vardır. Bütün tanrılardan daha eski olması ise başka bir onurdur. Biliriz ki, ne anası babası vardır ne de ondan bir şair, bir yazar bahseder. Hesiodos, ilk olarak *khaos*'un, sonra da her şeyin ebedi temeli olan Toprak Ana ve Eros'un var olduğunu söylerken, *khaos*'tan sonra Toprak Ana ve Eros'un birlikte doğduğunu kastetmiş. Parmenides ise, yaradılışı anlatırken 'Bütün tanrılardan önce Eros vardır,' demiş. Üstelik, Akusialos bile Hesiodos'a katılır. İşte, böylece, birçok kimse Eros'un en eski tanrı olduğu

konusunda birleşir” (Platon, 178b/c). Eros’a ait en erken betimlemeler, Atina Akropolisi’nde bulunmuş olan siyah figürlü Attika levhasıdır. Bu levha üzerinde Aphrodite, Himeros ve Eros isimli iki çıplak ve kanatsız çocuk tutmakta olup, onları Aphrodite’nin çocukları olarak gösteren başka bir geleneğe bağlamaktadır (Carpenter, 2002: 72). Kanatlı ve erişkin bir şekilde Eros betimlemesine kırmızı figürlü Attika vazolarında betimlenmeye başlanır. Aşk hikayelerinin neredeyse hepsinde ve bir sahne de birden çok Eros ortaya çıkar. M.Ö. 4. yüzyılda Eros genellikle yayı ile birlikte görülmeye başlamıştır. Romalılar tarafından benimsenen tombul çocuk biçimi ise bu dönem ile birlikte ortaya çıkmaya başlamıştır (Sharpe, 2014: 163).

1. Bronz Heykelcik

Eros Heykelciği

Eserin Adı: Eros (Res. 1-2)

Müze Envanter No: 4575

Bulunduğu Yer ve Tarihi: ?

Müzeye Geliş Şekli: Müsadere

Ölçüler: Y. 8,7 cm, G. 4 cm

Korunma Durumu – Teknik ve İşçilik: Bronzdan dolu döküm tekniği ile yapılmıştır. Eserin genelinde açık yeşil korozyonlar görülmektedir. Sağ ayak bilek kısmından aşağısı eksiktir. Yüz kısmında aşınmalar görülmektedir.

Eserin Tanımı: Tamamen çıplak olan Eros, ayakta dans eden bir durumda betimlenmiştir. Sağ bacağı düz bir şekilde gösterilirken sol bacak dizden hafif bükülmüş biçimde verilmiştir. Vücudunu hafif sağa doğru döndüren figürün, başı da vücut hareketine bağlı olarak sağa ve yukarıya doğru dönüktür. Vücudunu hafif sağa doğru döndüren figür, sağ kolu dirsekten bükerek yukarda baş kısmında kavuşturmuştur. Sol kol ise dirsekten bükülmüş şekilde serbest biçimde bırakılmıştır. Vücut güçlü bir şekilde “S” hareketi sergilemekte böylece sol kalça dışa doğru taşmaktadır. Üst gövde ile alt kısım orantılı bir şekilde verilmiştir. Dönme hareketine bağlı olarak yan kasık çizgileri belirginleşmiştir. Küçük bir erkek çocuğu biçiminde betimlenmiş olduğundan bu anatomiye uygun işlenen vücut dolgun bir biçimde verilmiştir. Yüzü yuvarlak ve dolgun, burnu ise küçüktür. Ağız küçük ve dudaklar ise kalın bir biçimde verilmiştir. Çene yuvarlak ve dolgundur. Alnının üstünde bir *anastole* (*ἀναστόλη*) oluşturan

saçlar kabarık bir biçimde verilmiş olup, yüzü çevreleyecek şekilde hafif dalgalı olarak verilmiştir.

Tipolojik ve Stilistik Değerlendirme: Eros heykeli (Res. 1-2) dans ederken betimlenmiştir. Bu betimleme Hellenistik ve Roma Dönemi'nde çok yaygındır. Eros kültüne ve kült heykeline erken dönemden itibaren rastlanmaktadır. Tanrının zamanımıza kadar gelen Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait heykel ve heykelleri bazı değişikliklere rağmen Hellenistik Dönem eserlerini yansıtır. Eros'un Hellenistik ve Erken Roma Dönemi'nde pişmiş toprak heykelleri ön plana çıkmaktadır. Genel olarak benzer bir biçimde orantılı vücut tipleri ve benzer *kontrapost* duruşu ile görülmektedir. Eros betimlemeleri Yunan ve Roma Dönemleri boyunca değişikliğe uğramıştır; ancak Roma Dönemi boyunca özellikle tıbbi bir biçimde betimlenmiştir (Sharpe, 2014: 163).

Perge Nekropolisi'nde bulunan lahit (Koch-Sichtermann, 1982: 541, Lev.533) ve Side Müzesi'nde bulunmakta olan lahit (Koch, 2008: 171, Res.10-14) üzerindeki girlandları taşıyan Eros heykelleri çalışma konumuz eser ile saç ve yüz özellikleri bakımından benzerdir. Her iki eserde de Eros'un yüz yuvarlak ve dolgun bir biçimde verilmiştir. Ağız küçük ve kalın bir biçimde verilmiş olup, kapalı olarak betimlenmiştir. Saçlar alnın ortasından ikiye ayrılmış ve arkaya doğru uzatılmıştır. Her iki eserde de bel ve kasık geçişlerinde belirginleşmiş olan derin çizgiler de ortak özellikler olarak ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Manisa Müzesi'ndeki çocuk heykelleri (Dinç, 2015: 87-89, Kat. Nr.: 42-44) ile de yakın benzerlik göstermektedir. Bacak ve kalçalarının duruşu ile birlikte çocuk anatomisine uygun işlenen vücut dolgunluk yapıları benzerdir; ayrıca bel ve kasık geçişlerinde belirginleşmiş olan derin çizgiler her iki eserde de ortak özellikler olarak ön plana çıkmaktadır. Afyon Müzesi'ndeki bulunmakta olan oturmuş şekilde betimlenmiş *terrakotta* Eros figürü (Çevirici-Coşkun, 2019: 42, Kat. No. 30) ile stilistik olarak benzerlik göstermektedir. Eserde Eros'un başı kendi sağına doğru dönmüş olarak verilmiştir. Vücudunu hafifçe öne eğmiş olan figür, kollarını dirsekten bükerek sol göğsünün üzerinde ellerini kavuşturmuştur. Saç özellikleri ile de eserimiz ile benzerlik gösteren figürünün oval ve dolgun bir yüz yapısı bulunmakta; ayrıca saçlar ortadan ayrılarak geriye doğru taranmış olup, eserimiz ile benzerlik taşımaktadır. Dudaklar kalın ve kapalı bir biçimde verilmiştir. Walters Art Müzesi'nde bulunmakta olan bronz Eros heykeli (F. F. J. 1956: 36, Fig.6) ile tipolojik ve stilistik benzerlik göstermektedir. Vücudunu hafif sağa doğru döndüren figürün, başı da vücut hareketine bağlı olarak sağa ve yukarıya doğru dönüktür. Sağ kolu

dirsekten bükerek yukarda çene kısmında kavuşturmuştur. Sol kol ise dirsekten bükülmüş şekilde serbest biçimde bırakılmıştır. Vücut güçlü bir şekilde “S” hareketi sergilemekte böylece sol kalça dışa doğru taşmaktadır. Üst gövde ile alt kısım orantılı bir şekilde verilmiştir. Dönme hareketine bağlı olarak yan kasık çizgileri belirginleşmiştir. Anatomiye uygun işlenen vücut dolgun bir biçimde verilmiştir. Yüzü yuvarlak ve dolgun, burnu ise küçüktür. Ağız küçük ve dudaklar ise kalın bir biçimde verilmiştir. Çene yuvarlak ve dolgundur. Saçlar kabarık bir biçimde verilmiş olup, yüzü çevreleyecek şekilde hafif dalgalı olarak betimlenmiştir. Atina Agorası’nda bulunmuş olan bronz Eros heykeliğiyle de (Sharpe, 2014: 163, Fig.17) stilistik benzerlik göstermektedir. Vücut güçlü bir şekilde “S” hareketi sergilemekte böylece sağ kalça dışa doğru taşmaktadır. Üst gövde ile alt kısım orantılı bir şekilde verilmiştir. Dönme hareketine bağlı olarak yan kasık çizgileri belirginleşmiştir. Küçük bir erkek çocuğu biçiminde betimlenmiş olduğundan bu anatomiye uygun işlenen vücut dolgun bir biçimde verilmiştir. Yüzü yuvarlak ve dolgun, burnu ise küçüktür. Ağız küçük ve dudaklar ise kalın bir biçimde verilmiştir. Çene yuvarlak ve dolgundur. Alınının üstünde bir *anastole* (ἀναστολή) oluşturan saçlar kabarık bir biçimde verilmiş olup, yüzü çevreleyecek şekilde hafif dalgalı olarak verilmiştir.

Eser, karşılaştırdığımız diğer Eros heykelleri ile stilistik açıdan benzerlik göstermiş olup, M.S. 1.-2. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Sonuç

Çocuk ve dans eden Eros betimlemeleri, Hellenistik Dönem içerisinde sevilerek işlenmiş ve Roma İmparatorluk Döneminde de bu betimlemelere devam edilmiştir. Arkaik ve Klasik dönem betimlemelerinde Eros daha nazik ve zarif bir biçimde gösterilmektedir. Eros bu betimlerde ya tek başına ya da Aphrodite ile birlikte gösterilmektedir. Geç Klasik ve Helenistik Dönem ile birlikte ise daha çocuksu ve bu anatomiye uygun biçimde gösterilmiştir (Matheson, 1982: 26-28). Hellenistik Dönem içerisinde beliren üsluplardan biri de *Rokoko*, diğer bir ifadeyle dekoratif bir üsluptur. Dekoratif süsleme eğlence niteliği taşımasıyla birlikte belli bir isteği bilinci ve yaşamı da gösterir. Zenginleşen herhangi bir kaygı duymayan, hayattan zevk alan, eğlence ve şehvetin hâkim olduğu üst sınıfın bir üslubu olarak da karşımıza çıkar (Klein, 1921: 51). Roma Dönemi içerisinde M.S. 1 ve 2. yüzyıllarda Eros’un sahip olduğu kimlik yansıtılmaya devam etmiştir. Heykeltik Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi’ne ait önemli bir tipi göstermektedir. Bu tür Eros figürleri M.S.1.-3. yüzyıllar arasında belirgin bir şekilde yapılmıştır. Bu bronz heykeltik,

Eros'a adak olarak sunulmuş ya da Aphrodite ile birlikte betimlenmiş bronz bir grubun parçası da olabilir.

Kaynaklar

ÇEVİRİCİ-COŞKUN, Figen (2019), Eros Figürinleri, Gökhan Coşkun (Ed.). *Afyonkarahisar Müzesi Terrakotta Figürinleri*, (s. 42-45). Ankara, Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

DİNÇ, Münteha (2015), Manisa Müzesi'ndeki Hellenistik- Roma Dönemi Heykelleri, Serra Durugönül (Ed.). *Manisa Müzesi Heykeltıraşlık Eserleri*, (s. 27-98), Mersin, Mersin Üniversitesi Kilikia Arkeolojisini Araştırma Merkezi Yayınları-3.

F. F. J. (1956), "Eight Bronze Figurines", *Record of the Art Museum, Princeton University*, (Vol. 15, No. 2), s. 32-38.

GRIMAL, Pierre (1997), *Mitoloji Sözlüğü: Yunan ve Roma*, Çev. Sevgi Tamgüç, İstanbul, Sosyal Yayınları.

HADZISTELIOU-Price, Theodora (1969), "The Type of The Crouching Child and The Temple Boys", *BSA* 64, s. 59-111.

HESİODOS, *Tanrıların Doğuşu*, Çev. Furkan Akderin, İstanbul, Say Yayınları.

KLEİN, Wilhelm (1921), *Antiken Rokoko*, Wien.

KOCH, Guntram; SICHTERMANN, Hellmut (1982), *Römische Sarkophage*, Münih, C.H.Beck.

KOCH, Guntram (2008), "Kinder-Sarkophage der Römischen Kaiserzeit in leinasien", *Adalya* XI, s. 165-187.

KONUK, Tuba (2008), *Antik Yunan ve Roma'da Din, Mitos ve Çocuk Görünümlü Tanrılar*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

MATHESON, Susan, B. (1982), "A Bronze Eros with the Attributes of Herakles", *Yale University Art Gallery Bulletin*, (Vol. 38, No. 2), s. 24-31.

PLATON, *The Symposium*, Translated: M. C. Howatson, Cambridge University Press.

SHARPE, Heather, (2014), “Bronze Statuettes from the Athenian Agora: Evidence for Domestic Cults in Roman Greece”, *Hesperia: The Journal of the American School of Classical Studies at Athens* , (Vol. 83, No. 1), s. 143-187.

Levha

Res. 1

Res. 2